

(коефіцієнт варіації не перевищував 20%). Середньою мінливістю характеризувався діаметр черешка листка (коефіцієнт варіації не перевищував 25%), високою - довжина черешка листка (значення коефіцієнта варіації склало понад 25%) [2].

Таким чином, на основі дослідження морфометричних показників листя сортів кабачків обрані граничні діапазони значень. Листкова пластинка 13-31 см завширшки та 13-27 см завдовжки, довжина черешка може коливатися від 11 до 52 см, діаметр – 0,3-2,5 см.

Морфологічні ознаки можуть також розглядатися як маркерні, що опосередковано свідчать про генотипічну вирівненість сортів кабачків. До таких ознак, що чітко реєструються, належать розміри та форма листкової пластинки. Ці ознаки дозволяють ідентифікувати досліджуваний сорт серед інших сортів даної культури.

Література

1. Жалдак С. Н., Каширина Н. А., Бугара И. А. Внутривидовое разнообразие *Cornus mas* L. в предгорном Крыму и перспектива введения растений в культуру. *Ученые записки Крымского федерального университета имени В. И. Вернадского. Биология. Химия*. 2018. Том 4 (70). № 1. С. 21–27.
2. Зайцев Г. Н. Математическая статистика в экспериментальной ботанике / отв. ред. В. Н. Былов. М.: Наука, 1984. 424 с.
3. Информативность морфометрических параметров деревьев, желудей и листьев дуба черешчатого (*Quercus robur* L.) в географических культурах. Ю. П. Демаков, В. Г. Краснов, С. В. Кириллов, М. И. Смышляева, А. В. Антропова. *Вестник Поволжского государственного технологического университета. Сер.: Лес. Экология. Природопользование*. 2015. № 3 (27). С. 18-33.
4. Корона В. В., Васильев А. Г. Строение и изменчивость листьев растений: Основы модульной теории. 2-е изд., испр. и доп. Екатеринбург: УрО РАН, 2007. 280 с.
5. Lim T.K. Edible Medicinal and Non-Medicinal Plants. V. 2, Fruits. NY: Springer, 2012. 1113 p.

Визначення перспектив використання природної рослинної сировини у лікуванні вірусного риніту

Карпенко І. А., Рухмакова О. А., Ярних Т. Г.

*Національний фармацевтичний університет,
кафедра технології ліків (м. Харків, Україна)*

rukhmakovaolga@gmail.com

Сучасна терапія вірусного риніту базується, як правило, на використанні лікарських препаратів синтетичного походження. Однак, необхідно зауважити, що все більш помітною стає тенденція до збільшення попиту населення на засоби на основі рослинної сировини [1].

Це пояснюється тим, що застосування синтетичних ліків є доволі ефективним, але часто, особливо, при лікуванні дітей, водночас й небажаним, і тоді найкращим методом лікування стає фітотерапія. Переваги останньої полягають у відсутності виражених побічних явищ, можливості тривалого застосування тощо [2].

Фітотерапія ринітів передбачає використання у першій стадії захворювання мазей, емульсій, соків лікарських рослин із протизапальною і анестезуючою дією (алоє, пасльон чорний, обліпіха, шипшина, деревій, кропива, календула).

У другій стадії призначають в'яжучі лікарські засоби у вигляді відварів і настоїв, ефірні олії, олійні краплі. Риніт, викликаний респіраторно-вірусною інфекцією, лікується гарячими відварами, прогріваннями, паровими інгаляціями [4].

У третій стадії захворювання рекомендують застосовувати соки алое, каланхое, масляний розчин деревію. Для промивання і закапування носа готують водні витяги із солодки голої, підбілу, шавлії, собачої кропиви, берези, м'яти, череди, календули, ромашки, піхти.

Серед ефірних олій використовують олії сосни, піхти, евкаліпту, м'яти, апельсину, лимону тощо [3].

Безумовно, фітопрепарати не можуть повністю замінити терапію синтетичними засобами, але досить актуальним залишається створення нових ліків на основі природної рослинної сировини, зокрема гелю для місцевого лікування вірусного риніту.

Таким препаратом може стати назальний гель із вмістом сухого екстракту солодкового кореня та ефірних олій евкаліпту і сосни.

Особливо популярним у терапії різних видів ринітів є корінь солодки голої. У народній медицині ця рослина займає особливе місце завдяки своїм лікувальним властивостям, що дозволяє використовувати її як у дітей, так й у дорослих. Солодка гола при гострих респіраторних інфекціях застосовується у вигляді відварів, настоїв і сиропів. Засоби на основі екстракту рослини стали найпоширенішими у педіатричній практиці [5, 6].

Гліциризинова кислота, що міститься у коренях солодки голої, сприяє підвищенню секреторної діяльності дихальних шляхів, активізує війчастий епітелій слизової оболонки порожнини носа. Відомі також й дані про те, що екстракт солодкового кореня здатний пригнічувати репродукцію ДНК і РНК-вірусів.

Щодо ефірної олії евкаліпту, то завдяки вмісту у своєму складі евкаліптолу, міртенолу, пінену та інших біологічно активних сполук, вона володіє бактерицидною, противірусною, протигрибковою, відхаркувальною і муколітичною дією.

При місцевому застосуванні дана олія чинить анестезуючу, протисвербїжну, відволікаючу дію. Крім того, у ефірної олії евкаліпту виявлено протизапальну активність і здатність заспокоювати нервову систему [1, 3].

Властивості евкаліптової олії знайшли своє застосування й у лікуванні простудних захворювань. Вона є складовим компонентом при виробництві льодяників та інших засобів, призначених для лікування і профілактики вірусних і застудних захворювань. Комплексна противірусна і бактерицидна дія олії допомагає очищати слизові і нормалізувати секрецію, а також боротися із розмноженням і поширенням вірусів.

Лікувальні властивості ефірної олії сосни також відомі здавна. Ще у давнину її використовували при кровотечах, відкритих ранах, опіках різного ступеня тяжкості і обмороженнях. Відповідно до сучасних досліджень, до основних властивостей ефірної олії сосни ще додалася її жарознижувальна, протизапальна й антисептична дія.

Як допоміжний засіб ця олія рекомендована при: астмі, ангіні, риніті, синуситі, захворюваннях верхніх дихальних шляхів, захворюваннях сечовивідної системи, травмах і екземі [2, 3].

Особливий склад ефірної олії сосни нормалізує вентиляцію легенів, мінімізує дихальну недостатність і є забезпечує протикашльову дію. Вона також регулює артеріальний тиск, полегшує головні болі, усуває запаморочення і позбавляє від тремору.

При відповідному дозуванні ефірна олія сосни може виступати як сечогінний і протинабряковий засіб. Фахівці радять використовувати дану олію під час реабілітації після тривалих хвороб і серйозних травм.

Таким чином, можна зробити висновок, що усі три представлені вище рослинні компоненти мають протизапальні, противірусні та спазмолітичні (судинозвужувальні) властивості, а їх комбінація у вигляді назального гелю може бути використана при лікуванні вірусного риніту.

Література

1. Барнаулов О. Д. Элементы стратегии фитотерапии детей, часто болеющих респираторными вирусными инфекциями. Классические фитоадаптогены. *Традиционная медицина*. 2015. № 3(42). С. 32-34.
2. Гарник Т. П., Туманов В. А., Поканевич В. В. Фітотерапія: сучасні тенденції до використання в лікарській практиці та перспективи подальшого розвитку (огляд літератури та результати власних досліджень). *Фітотерапія. Часопис*. 2012. № 1. С. 4-11.
3. Дубинская В. А., Поляков Н. А., Ефремов А. А. Определение биологической активности эфирных масел с помощью биотест-систем in vitro. *Химия растительного сырья*. 2013. № 3. С. 149-153.
4. Ершова И. Б., Осипова Т. Ф. Фитотерапия острых респираторных вирусных заболеваний. *Актуальна інфектологія*. 2016. № 4(13). С. 73-82.
5. Романцова Н. А., Манджиголадзе Т. Ю. Возможность создания мягких лекарственных форм на основе БАВ экстрактов робинии и солодки. *Здоровье и образование в XXI Веке*. 2010. Т. 12, № 4. С. 497-498.
6. Рухмакова О. А., Ярних Т. Г. Перспективи використання солодки голої в якості імуномодулюючого засобу у педіатрії. *Актуальні питання фармац. і мед. науки та практики*. 2014. № 1 (14). С. 47-49.

Іноваційна методика проведення лекцій з дисципліни техніка лабораторних робіт та аналітична хімія для спеціальності лабораторна діагностика

Кизим О.Г., Петухова І.Ю., Чунакова Н.Ю.

Національний фармацевтичний університет,

Кафедра аналітичної хімії

(м. Харків, Україна)

irina.petukhova@ukr.net

Метою професійної підготовки фахівців є формування мобільної, конкурентоспроможної особистості, здатної вирішувати складні професійні завдання, брати на себе відповідальність у прийнятті рішень, планувати та організовувати професійну діяльність відповідно до сучасних вимог суспільства [7]. Для вирішення зазначених завдань ефективною є традиційна лекційно-лабораторно-практична система з її систематичним характером навчання, впорядкованістю, логічно правильною подачею навчального матеріалу, організаційною чіткістю з оптимальними витратами ресурсів на масовому навчанні. Але основним її недоліком є директивна структура управління на всіх рівнях, при цьому управління носить суб'єктивний характер [2]. Тому запропоновано модернізацію методичної системи навчання шляхом інтеграції традиційного навчання з інноваційними